

Megjelen hetenkint kétszer
szerdán és szombaton este.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Sátoraljaujhely, Fő tér 9. szám.

Telefon: 42. szám.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Nyitólírában minden garmond sor 40 fill.

ZEMPLÉN

POLITIKAI HIRLAP.

Előfizetési ára:

Egész évre 10 korona, félévre 5 ko-
negyedévre 2.50 korona.

— Egyes szám ára 10 fillér. —

Hirdetési díj:

Hivatalos hirdetéseknek minden szó után
2 fill. Petít betűknél nagyobb, avagy
díszbetűkkel, vagy kerettel ellátott hir-
detések térmérték szerint egy négyszög
centim. után 8 fill. — Állandó hirdeté-
seknél árkedvezmény.

KOSSUTH LAJOS SZOBRA.

Zemplénavarmegye közönsége vasárnap egy régi, sok esztendő tartozását róttá le. Szobrot állított a mindannyiunk Zemplén földjéről való édes apjának és a nemes emlékezések szárnyán szállt az áhitat, ünnepi zengzetekkel szólalt meg az örök eszmények, a legigazabb ideálok előtt való hódolat, amikor a vármegye közönsége vasárnap átadta Kossuth Lajos érebe öntött szobrát a nyilvánosságnak. Csudálatosan, valami áldó harmóniával zendültek föl a himnuszok és az ünnepi színek s a vasárnap minden ünneplényessége fölé odarajzolódtak az elmúlt idők káprázatai, amikor egy zempléni fiú a csillagokba fogódzott és végigcsinálva a história egyik legendásan szép és a vértanúságában apostoli fejezetét, minden magyarok örök életet élő, halhatatlan édes apjává lett.

Nincs most itt az elismerő szónak helye. Zemplénavarmegye csak a köteletségének tett eleget és ezt a köteletséget az igaz, szeplőtlen hazafiúi érzés diktálta. A lelkekben él és minden tudatba kristályos tisztán véssődött bele a Kossuth Lajos történelmi jelentősége: ez a föld, melyet ezer esztendőnek könnye, vére harmatozott meg minden atomjában, a Kossuth Lajos elszántságaival született ujja. Messiási küldetés volt az ő küldetése és az élete sora evangélioma kell, hogy legyen minden hazafiságnak. A diadalmas s szinte már-már mithoszának tetsző fürgeteg egy egész világot döntött romba és a romokon az új Magyarország épült meg: ezt jelenti a magyar történelemben Kossuth Lajos és az idők távolán át mind bőségesebben, mind igazabb gazdasággal hajt ki a lelkekből az imádság, mely illetődött szóval mond áldást a Kossuth Lajos emlékezetére.

Zemplénavarmegye közönsége hű marad a történelmi tradíciókhoz. Hálásan, igaz hittel járult az érebe öntött szobor elé, mely ott áll az ódon s történelmi jelentőségű vármegyeháza előtt. A lelkek ünnepe volt a vasárnapi nap és áhitattá mélyült minden hódolat, melylyel a Kossuth Lajos emlékezte elé járultunk. Egyazon elszántságban dobbant össze mindenik szív és a tekintetek sugárzásán kigyulladt a lelkesedés, mely mindörökkön szentnek tudja

a Kossuth Lajos izenetét... És áll már a hatvanharmadik Kossuth-szobor és ahogy rájuk szítálja minden ragyogását a mult, valahogy úgy érezzük, hogy abban a hatvanhárom Kossuth-szoborban az igaz hittel való hadakozásra mindenkoron elszánt Magyarország lelke dobog...

*
Az igaz bensőséggel, igaz áhitatokkal lefolyt ünnepség részleteiről a következő tudósításaink számolnak be.

A Kossuth-szobor leleplezése.

Már szombatra ünnepi köntöst öltött a város. Mindenfelől nemzeti színű lobogó fogadja a tekintetet, az erkélyek és ablakok virággal, drapériákkal pompáznak és háromszínű szalagok kigyózzák végig a villanyoszlopokat. A vármegyeháza előtt szürke leplekbe borítottan áll a Kossuth szobor s körötte sok izléssel, ügyesen van díszítve a fő tér. És végig egy merő ünnepi zsongás a város: csupa lelkes szín s csupa fiatalos kedvű ujongás.

Szombaton este hét óra tájban fekete tömegekben önti el a közönség a vonathoz vezető utvonalakot. És ahogy hangos zsongással, elevenen él az utca, mindegyre markánsabban bontakoznak ki a vasárnapi ünnepség körvonalai. Izgalmasan, sok lázzal várja Ujhely a vendégeit: Kossuth Ferenc s gróf Apponyi Albert vezetésével már szombaton este megérkeztek a függetlenségi párt tagjai s megjött a tártörvényhatóságok kiküldötteinek jórésze. Kossuth és Apponyi Meczner Béla vendégei voltak. Vasárnap reggel megjöttek a nemzeti munkapárt küldöttei is — élükön Kazy József földművelésügyi államtitkárral, országgyűlési képviselőnkkel, akit Meczner Gyula főispán látott vendégül. A főrendiház képviselőjében Dókus Ernő, gróf Mailáth József, Meczner Béla s gróf Zichy Károly, míg a képviselőház részéről Almásy László, gróf Apponyi Albert, Bernáth Béla, Botlik István, Csemez István, Csuzi Pál, Csuha István, Geodeon Aladár, Hartner Géza, dr. Hantos Elemér, gróf Haller József, Jármy István, Kazy József, Kende Péter, Kossuth Ferenc, Kovácsy Kálmán, Lovász Márton, Melzer László, Molnár Béla, Münnich Kálmán, Nehrebeczy György, Ostffy Lajos, Paizs Gyula, Palugyay Mór, Reök Iván, Szalay László, Szalkay Sándor, Szabonyi Antal, gróf Somssich Tihamér, Török Kálmán, Kovács Gyula és Preszly Elemér országgyűlési képviselők vettek részt az ünnepségen. Budapest székesfőváros képviselőjében Antal Gyula tanácsos jött le. — Nagy számmal képviseltették magukat a leleplezésen a tártörvényhatóságok — megbízottjaik névsorát legutóbbi számunkban adtuk — és nagy számmal vonultak fel az ünnepségre — osztatlanul minden felekezeti, kul-

turális és politikai különbség nélkül — a hivatalos és a társadalmi Zemplénavarmegye küldöttjei. És ezekre menő tömeg állta körül vasárnap reggel a Kossuth Lajos szobrát és sok ezer szív dobbanásán kapott erőre az ujongó himnus, mely az éreszobor elébe vitte a mindannyiunk hódolatát.

A szobor előtt ünnepi sátor állott, melyben a főrendiház és a képviselőház tagjai kaptak helyet. A sátor körül csoportosultak a küldöttek: mind díszmagyarban, fekete frakkban. Közvetlen a szobor közelében néhány pad húzódtott és ott ültek elegánsan, pompázatosan Ujhely asszonyai, leányai. S lelkesen, öt-hat ezer főnyire menő tömeggel gyűrűzte körül a szobor közvetlen környezetét a közönség: az arcokon ott ég a lelkesedés, a szemekben az áhitat tüze ragyog. És hihetetlenül ügyesen a publikum sorai közt hol itt, hol ott bukkan fel egy fekete szakállas ur: Jellfy Gyula, egy fényképező-masina van a kezében és sorra örökíti meg az ünnepség kiemelkedőbb mozzanatait. Igazán amerikai stílusban, pompás élelmességgel dolgozik és a fotográfiaiak sorra jönnek majd a vasárnapi képes lapokban. A hatalmas, szinte beláthatatlan tömeg folytonosan hullámszik, minden szó, minden hang valami döbbenetes zsongásban olvad össze s csak akkor lesz csend, mikor kezdetét veszi az ünnepi aktus.

A főispán megnyitója.

Ragyogóan kék volt az ég. Messzi távolokban sem volt sehol semmi nyoma felhőnek és a nap mintha aranyat locsolna, olyan tisztán szikráztatta rá a maga sugarait az ünneplő városra. Pontban 9 órakor Meczner Gyula főispán fekete díszmagyarban az ünneplő sátor elé állott és a parlament két házának küldöttjei elé fordulva, messzire zengő hangon, lelkes hévvel mondotta el az ünnepi megnyitót:

Zemplénavarmegye közönsége saját áldozatkészségéből és közadakozásból nagy szülőtjének, Kossuth Lajosnak szobrát emelt. A szobor előttünk áll s ez ünnepi pillanatokban leleplezésre vár. Zemplénavarmegye multjához, hirtelvéhez méltóan járt el s hazafiúi legszébb köteletséget teljesített, midőn 1900. évi december hó 28-án megtartott közgyűlésében a szoboremelést pártkülönbség nélkül lelkesedéssel elhatározta. Ezen kötelesteteljesítése már szinte adósságszámba ment. Hasonló adósság lerovása még többszörösen terheli vármegyénk közönségét. Már a honfoglalás idejében a hadak utjával szolgált a Tisza-Bodrog, a gyászosemlékű Sajó és Hernádfolyók hajjai által csókolt, a természet által hegyein, völgyein, rónáin szépséggel, gazdagsággal megáldott vármegyének földje gazdag volt nagy férfiakban, hősökben és vezérekben is — kik nemzetükre fényt és dicsőséget árasztva — kimagasló helyet követelnek nekünk a nemzet és az egész művelt világ történetében és szent örökségül hagyták nemzetükre a hazaszeretetet, a törvényhez, alkotmányhoz és szabadsághoz való törhetlen ragaszkodást s

a hazáért mindent feláldozni tudást. Az adósság lerovása sorrendben következni fog. A nemes vármegye közönségének elhatározásából már le van rakva az alap a dicsőült fejedelem, II. Rákóczi Ferenc lovasszobrának az ujonnan építendő vármegyeház előtt leendő felállítására, hogy a Haza, Alkotmány és Szabadságért mindeneket feláldozott két lángelkű hős és hazafi, itt közvetlen közelségben emlékeikkel világítsák be a multat s intsenek a jövőre; épp oly bizonyossággal követni fogja ezeket a vármegye és a nemzet azon történelmi nagy férfiak, Andrassy Gyula grófnak szobra is, ki a fájó multat szerencsés kézzel összekötötte a jellel — midőn egy dicsőségesen uralkodó — mint embert is az egész világ által nagy tisztelet bőséges fejedelm uralkodása alatt, a hűséges nemzet a törvény és alkotmány tiszteletében koronás királyával összeforrt! Nagy ünnepet ül ma Zemplénavarmegye közönsége, ennek minden rendű és rangú lakosa, midőn az egyik legnagyobb fiának emelt szobor előtt összegyülekezve Istentől áldást regeb annak emlékére. Örvendezve köszöntjük önöket, kik ezen nagy ünnepünkön megjelenésükkel minket megtisztelni kegyesek voltak, hogy erősítve és erősböve hazaszeretben, nagyjaink kultuszában velünk egyesüljenek. Megilletődéssel üdvözlöm a nagy hazafinak köztünk megjelent fiát Kossuth Ferencet, a dicsőült atyának nagy erényeit örökölt méltó fiut, kit a haza és nemzet igaz szeretettel vesz körül. Mély háláérzettel üdvözlöm a magyar törvényhozás mindkét házának képviselőjében megjelent nagyérdemű képviselőket és méltóságos főrendeket, kik megjelenésükkel kegyeletes ünnepünknek jelentőségét, fényét és díszét emelni kegyesek. Szeretettel üdvözlöm a testvértörvényhatóságok, a sajtó, a művészet, a felekezetek, a tudományos intézetek, társulatok, egyesületek küldötteit és képviselőit s a szobrot alkotott művészeket. Tiszteletteljesen üdvözlöm az ünneplő közönség minden egyes tagját. Igen tisztelt ünneplő közönség! Nyissuk meg a kegyeletnek sziveinket. Emlük fel gondolatainkat, fohászjunk a magyarok Istenéhez, hogy nyujtsa védőkarját Árpád nemzetének. Az ünnepélyt megnyitom.

(A szobor története.)

A frenetikus hatással járt, lendületes megnyitó után dr. Hornyay Béla, a szobor-bizottság alelnöke ismertette a Kossuth-szobor felállításának történetét. A minden részletre kiterjedő s az adataiban történelmi becsű megemlékezés híven adott számot arról a lelkes munkáról, melylyel Zemplénavarmegye dolgozott hosszú esztendőknél át azon, hogy méltó szobrot állíthasson nagy fiának. Az éljenzés elesitulta után Meczner Béla ment fel az emelvényre és elmondotta tüzesen, sok ifjonti lelkesedéssel az ünnepi beszédét:

(Meczner Béla beszéde.)

A kegyelet, hála és a multnak nagy emlékei ujulnak fel szívemben, midőn ezen emlékszobor előtt meg-

állók, melyet Zemplénvármegye hazafias közönsége a magyar haza egyik legnagyobb fiának, vármegyénk szülöttjének, Kossuth Lajosnak emelt.

— Kossuth Lajos ma már nem egy családé, nem egy vármegyéé, Kossuth Lajost ma az egész magyar nemzet magáénak vallja s reá minden hazafias érzésű magyar honpolgér csak hálával és kegyelettel gondolhat. Hazánk iránt teljesített hazafias munkálkodását és nagy alkotásait az egész magyar nemzet hálával szívvél ismeri el. És mégis minket Zemplénvármegye lakosait Kossuth Lajos emléke kettős örömmel és büszkeséggel tölt el, hiszen itt született ő Zemplénvármegyében, itt Sátoraljaiújváros falai között élte át fiatal korának legszebb éveit. Nagy alkotásainak, hazafias tetteinek összes gondolatai Zemplénvármegyével vannak szorosán összefűzve, összeolvadva. És ha végigtekintünk ezen a diszes közönségen, látjuk azt, hogy ezen kegyeletes ünnepélyünkön nemcsak Zemplénvármegyének ezrei jelentek meg, de eljöttek messze földről, hazánk távol vidékéről számosan, hogy velünk együtt érezve, kegyeletük adóját ők is lerójják. — Látva azon mély meghatottságot, mély megilletődést, mely minden egyes ember arcán átömlik, méltán fogalmat nyerhetünk azon tiszteletéről, rajongásig terjedő szeretetéről, melyet a magyar nemzet minden igaz hű fia hazánk egykori kormányzójának, korszakalkotójának, Kossuth Lajosnak neve iránt érez. Kossuth Lajos életének s munkálkodásának ereje az egyenlőség, testvériesség nagy eszméjének megvalósításában és hazaszeretetének nagyságában összpontosul. Tevékenységének és nagy alkotásainak minden egyes ténye oda irányul, hogy a szeretett magyar hazát boldognak, szabadnak és függetlennek teremtesse meg. — Kossuth Lajos neve a múlt században már a harmincas évek végén kezdett ismeretes lenni. A 40-es évek elején pedig teljesen népszerűvé vált.

Valóban igen nehéz dolog a 48 előtti időköt a maga teljességében visszaidezni, hiszen akik ezen időköt átéltek s mai napon még életben vannak, ma már ezen korszakról teljes képet alkotni alig képesek. A 48 előtti időszak a tespedés, a maradiság, a kiváltságosok korszaka volt, a jobbágyság felszabadítása, a magyar nép alkotmányos jogainak érvényesülése és a többi korszerű reformok, miként egy ideális, de a közeljövőben megvalósítható álom tűnt fel sokaknak szemei előtt. Egy nagy szellemi képzettségű, nagy lelki erővel s tekintélyvel bíró férfinak kellett tehát felszínre kerülni, hogy a magyar nemzetet egy nagy átalakuláson keresztül vezethesse. Ennek a nehéz, de eszményileg fenséges nemzeti ügynek megvalósítását akarta Kossuth Lajos keresztülvinni s mint Pestvármegye követe, 1847-ben kezdte meg nagy művét s óhajtott magyar hazánkban egy újjászületett alkotmányos rendszert megteremteni. Végre lángoló hazaszeretete, szónoki tehetségének ereje több elvtársainak segélye és a március 15 én létrejött hazafias mozgalom létrehozta az alkotmányos eszmék diadalát. A jobbágyság felszabadított, a magyar nép alkotmányos jogai érvényesültek, a vallásengyelenség és vallászabadság törvényben nyert kifejezést s a magyar sajtó fennem hirdette és ünnepelte fényes diadalát. Nem hiába mondotta gróf Batthyány Lajos, Magyarország első alkotmányos miniszterelnöke: „Hazánkban az alkotmányos szabadság és ennek biztosítéka most Kossuth nevével van összeforrva.” És méltán, mert az egész magyar nemzet hálával szívvél ismeri el, hogy a 48-as törvények hazánkban egy új korszakot teremtettek meg s ennek megalkotója legnagyobb részben Kossuth Lajos volt. Azért a magyar nép milliói Kossuth nevét őszinte kegyelettel foglalhatják imájukba.

(A legelső magyar demokrata.)

Állithatom tehát azt, hogy a legelső igazi magyar demokrata, a szó legnemesebb értelmében véve: Kossuth Lajos volt. Ki, mint a magyar népek igazi barátja azt leigázott, alárendelt helyzetéből felszabadította s a magyar népet bevezette az alkotmány sáncaiba. Tette pedig ezt azon mély meggyőződésből, azon nemes intencióból, hogy a magyar nép alkotmányos jogainak érvényesülése a magyar haza felvirágzását és boldogságát, a nemzeti egység megerősödését és megszilárdítását fogja megteremteni. Hogy Kossuth Lajos mily böles előlátással bírt s a magyar népbe helyezett bizalma mily szép jutalmat nyert, ezt legfényesebben igazolja a 48-iki szabadságharc története, amidőn a kibontott nemzeti színű zászló alá a magyar nép fiai mint egy szív, egy lélek vonultak fel.

A világtörténet lapjain, a hazaszeretetek, a haza iránti lelkesedésnek és áldozatkészségnek alig találhatjuk fel meghatóbb és fényesebb példáját, mint aminőt a magyar szabadságharc alatt 1848-ban a magyar nemzet volt képes felmutatni. A lelkesedésnek, a haza iránti szeretetnek ezen dicső fenséges tényei Kossuth Lajos nevével vannak összeforrva. Hogy a Kossuth név mily nagy helyet foglalt el a magyar nép szívében, legjobban igazolja azon hazafias nemzeti dal, amely Kossuth Lajos nevével kezdődik. És amidőn e dalnak minden egyes versszoja a haza éltezésével végződik, nem nyílt bizonyossága-e annak, hogy a magyar haza fogalma, a haza boldogsága, jövője, a magyar nép szívében Kossuth Lajos nevével volt összeforrva? — E mai napon, midőn Kossuth Lajos iránt érzett kegyelünknek emléket ünnepeljünk, mintegy varázslalom gyanánt vonulnak el szemeim előtt azon dicső, hazafias, fényes tettek, melyeket a magyar nemzet fiai viték hazánk szabadságáért s szemeim elé tárulnak azon hazafias tények, melyeket Kossuth Lajos érvényesített a veszélyben levő haza érdekében. Látjuk őt szóval, tettel munkálkodni a magyar haza boldogságáért. Látjuk tekintélyben, hatalomban és népszerűségben, mikép emelkedik fokról-fokra a nemzet előtt. Előbb, mint a magyar haza pénzügyminisztere, majd később, mint Magyarország kormányzója miként küzd és tevékenykedik a magyar haza függetlenségéért. — Látjuk, miként emelkednek fel egyetlen szavára hadseregek. Midőn 200,000 katonát kér a nemzeti hadsereg részére az országgyűléstől, a ház tagjai egyhangúan lelkesedéssel kiáltják: Megadjuk. — Majd mintegy ködfátyolon keresztül vonulnak el szemeim előtt azon legendaszerű, fényes, diadalmas ütközetek, melyeket a magyar nemzeti hadsereg hősiességével, dicsőséggel vívott meg a száma nézve sokkal nagyobb ellenséggel, a haza szent nevében. Majd később elborult szívvel látjuk egy idegen nagyhatalomnak óriási nagy hadseregét hazánkba beözönlöni. Látjuk porba tiportatni a nemzeti zászlót, látjuk legszentebb alakjainkat üldöztetve, menekülve fogságba vittetni. És még ekkor is a letiport, a leigázott, hazájából kiűldözött magyarnak csak egy kérése, fohásza volt a menyek Urához, hogy ezt a sokat szenvedett édes magyar hazát, a haza atyját, a haza védelmezőjét: Kossuth Lajost vegye oltalmába, vegye védelmébe. Hiszen épen a legválságosabb, a leggyászosabb időben Kossuth Lajos hazaszeretete, Kossuth Lajos hívó szava ébresztette fel a magyar nemzetet letergikus álmából s tanította meg a magyart hűn és lángolóan szeretni hazát és nemzetet. — A szabadságharc azonban szomorú véget ért. A hazai vezérei, nagyjai, kiket el nem fogtak, külföldre menekültek. — Ez utóbbi szomorú sors érte Kossuth Lajost is: hontalaná lett. Az emberi érzésnek, a férfui kedélynek hatása legtöbbször abban a szomorú

valóságban szokott megnyilatkozni, hogyha eszményeink széjjelfoszlanak, vágyaink, reményeink nem valósulhatnak meg; az emberi akarat erő megbénul, előáll a nemtörődés, előáll az apátia. Kossuth Lajos ebben is kimagaslott mindenekfelett. Bizonyára hazája szerencsétlenségén senki sem hullatott nálánál gyászosabb és keserűbb könnyeket. De hontalanságában is átérzte azt a magasztos feladatot, melynek megoldása ő reája vár, ismerte hazája iránti kötelességét s nem engedte meg, hogy a teljes csüggedés szívére erőt vehessen. Mint hontalan, mint száműzött hiven és teljes buzgalommal folytatta hazája érdekében megkezdett munkálkodását. Minden támogatás, minden anyagi segély nélkül teljesen saját erejére támaszkodva kísérlette meg a magyar hazát szomorú helyzetéből kiszabadítani. Bejárta Angol-, Olasz-, Törökországot és Amerikát. Hazaszeretetének nagyságát és erejét latba vetve tárta fel a magyar haza szomorú helyzetét s hívta fel a magyar nemzetre a külföld figyelmét. Hogy minő akaraterevével és szónoki tehetséggel volt a Gondviselés által megáldva s minő tekintélye volt a külföld előtt, ennek legfényesebb bizonyítékát látjuk azon sikerben, melyet 1859-ben Londonban ért el, amidőn is szónoki erejével és hevélvel egy-maga képes volt az akkori angol kormányt megbuktatni.

Fájdalom, az a szomorú végzet, az a végzetes balsors, mely a szegény magyar nemzetet évszázadok óta üldözi, mintegy sötét gyászlepel ismét megjelent. — Kossuth Lajost mindenütt a legnagyobb rokonszenvvel és részvétellel fogadták, úgy, hogy az adott ígéretek a legszebb reményt ébresztették fel szívében. De az ígéretek teljesen feledésbe mentek, beváltva sohasem lettek s a szegény hontalannak reményei lassankint széjfoszlottak, mint kőd és pára. Életének végeig idegen földön maradt. Soha senkitől semmit sem kért, soha senkitől semmit el nem fogadott. Magát és családját munkarejével, irói tollával és képzettsége nagyságával tartotta fel. Ekkor írta meg emlékiratait az Emigrációról, melyben úgy a haza multjának szomorú sorsát, mint hazaszeretetének és tevékenysége nagyságát, mintegy élőképét tárta a magyar nemzet szemei elé. A mennyei gondviselés magas kort engedett neki elérni. S midőn 1894. március havában külföldön elhalt, a nemzeti kegyelet hült tetejét az ország szívébe, Budapest fő és székvárosába hozatta s a magyar nemzet milliói oly temetést rendeztek részére, aminőhöz hasonlót a világtörténelemben idáig egy nemzet sem volt képes a multban felmutatni. És hogyha az a sok őszinte igaz köny, mely a magyar nemzet millióinak szemeiből e gyásznapon kiömlött, gyöngyharmattá válva szállt volna fel a menyek Urához, bizonyára csak áldással, igaz hű szeretettel borította volna be e nagy férfiú ravatalát.

(A magyar hazáért.)

Röviden vázolván, ez volt Kossuth Lajos élete. Dicső emlékezetű szabadsághősünknek, II. Rákóczi Ferencnek, méltó utódja. Hiszen ő is, mint Rákóczi Ferenc, a magyar haza szabadságáért és függetlenségéért bontotta ki a nemzetiszínű zászlót, a hatalom, a balsors és az egyenlenség vizálya őt is elnyomta. S miként dicső elődje, II. Rákóczi Ferenc, ő is mint hontalan, idegen földön fejezte be életét. De Zemplénvármegye, Rákóczi és Kossuth vármegyéje, a magyar haza két nagy emberének és Zemplénvármegye szülöttének emlékét kegyelettel őrizi meg s mi, zemplénvármegyének szívében oltart állítunk, e két nagy férfiú hazaszeretetének, dicsőségének és szenvedésének nagyságát mintegy Pantheonba zárjuk be. Kossuth Lajosnak, Magyarországot kormányzójának, vármegyénk szülöttjének emelte Zemplénvármegye ha-

zafias közönsége e diszes emléket, hogy kegyeletének érzését, mint látható képét szemlélhesse minden időben. Itt áll tehát hazánk e nagy fiának emléke. Zemplénvármegye kegyeletének látható példája. Ez emléket látva, a költő szavai jutnak ajkaimra: „Oldódjatok ti megkövült tagok s te elnyomott szó hagyj el börtönöd.”

Zemplénvármegye Közönsége! Szeretett Polgártársaim! Ha a hazánk jövőérti csüggedés akar erőt venni szívetekben s hatja át belsőtöket, ide jöjjetek, ide zarándokoljatok: az emlékezetnek eme kegyeletes, bő forrásából merítsetek erőt és kitartást arra, hogy a haza jövőjén elcsüggedni soha sem szabad. S unokáink unokái, kik a szabadsághős tetteit már csak a történelem lapjaiból fogják megismerhetni, idejőjjenek, itt tanulják meg s mintegy utánzó példaadásképpen zárják szíveikbe, miként kell önzetlenül küzdeni, tűrni, szenvedni az édes magyar hazáért. A szabadságharc szomorú vége után, midőn Kossuth Lajos idegen földre menekült, utoljára borult az édes magyar haza földjére, hogy attól végbucsut vegyen. És még e gyászos e szomorú pillanatban is nem a saját szerencsétlenségén, nem a saját hontalanságán kesergett, hanem a szeretett, imádott édes magyar haza sorsát siratta. Utolsó szavait egy fohászba foglalta egybe, melyben kérte a menyek urát, hogy ezt a sokat szenvedett magyar hazát vegye védelmébe, vegye oltalmába. — Midőn beszédemet befejezem, Kossuth Lajos emlékét úgy tisztelhetem meg legjobban, ha az ő példáját követem, én is egy fohászt menesztek az egek Urához, kérve a menyek Gondviselőt, terjessze ki áldó kezeit e sokat szenvedett magyar nemzetre s tegye nagygyá, tegye boldoggá, tegye hatalmasá ezt a mindnyájunk által szeretett, mindnyájunk által imádott édes magyar hazánkat.

(Az alispán átáda a szobrot.)

A gondolataiban mélyenjáró, magvas beszéd frappánsan hatott. Folytonosan közbezugott a helyeslés és a beszéd végeztével hosszan megtaposták a közönség az ünnepi szónokot. Most Thuránszky László vármegyei főjegyző szavalt el — gyújtva, magával ragadó lelkesedéssel mellett — Fejes István püspök klasszikus becsü alkalmi költeményét. Majd Dókus Gyula alispán lépett a dobogóra és nemes szavakkal mondott köszönetet a szobor-bizottságnak, a szobrot építő művészeknek s átadta a szobrot Sátoraljaiújváros polgármesterének. Beszéde a következőkben hangzott el:

A hálás kegyelet lerováának édes érzésével eltelve, az őszinte előismerés szavaival tolmácsolom Zemplén vármegye közönségének köszönetét mind azoknak, akik az imént leleplezett szobor létrejötté körül fáradozásikkal és munkájukkal érdemeket szereztek. Köszönetet mondok a szobor-bizottság volt elnökének, Meczner Gyula főispán urnak, akinek vezetése alatt megindult a munka, báró Sennyey Géza elnök urnak, ki örökét átvette, dr. Hornyay Béla alelnök urnak, aki lelke egész melegével, fáradságot nem ismerő buzgósággal dolgozott, Bernáth Béla, Fejes István, dr. Kovács Gábor, Meczner Béla, Miklóssy István, Nagy Barna, Spillenber József, Widder Gyula, Farkas Andor bizottsági tagoknak és Görgey Géza jegyzőnek, akik mindannyian munkásságukkal szem előtt tartották a római klasszikus ama arany mondását: *Di sudorem ante virtutem posuere*; Gárdos Aladár szobrász urnak, aki szíve mélyében átérzte, amit keze alkotott; Gondos Imre urnak, aki hűséggel jött a művész segítő társul; Haraszthy Imre urnak, aki oly mestereleg végezte a szobor öntését, hogy az érc azt, amit a művész alkotó Geniusza megteremtett, az arany szavú szónokot, a lánglelkű hazafit, Kossuth Lajost hűen állítja a késő nemzedékek sorai elé.

Most pedig tekintetes polgármes-

ter ur, a szobrot Sátoraljauhely városának átadom, azzal a kérelemmel, hogy a város közönsége gondozza és ápolja olyan szeretettel és hűséggel, mint aminővel a vármegye lakosai összehordva filléereiket, azt megalkották.

(A polgármester átveszi a szobrot.)

Farkas Andor polgármester állt most szólásra és költői szőnyelést, pompás hatással járt beszédében vette át a szobrot:

Hálával emelem szívemet az Alkotóhoz azért a különös kegyért, hogy a város polgárainak élén én köszönhetem Zemplénavármegye lelkes közönségét azért a hazafiai áldozatkészéért, melylyel a nagy idők legnagyobb fiának, a nemzeti ideálok megtestesítőjének emléksobrát a vármegye szívében felállította. Amit lélekben már régen megtett Rákóczy és Kossuth földjének népe, ma lelkes ünnep keretében teszi meg s ahogy Ő borult le egykor a nemzet nagysága előtt, úgy hódol ma e nép az emlékezés, a kegyelet, a hála szent lelkesedéssel emelt oltáránál. El kellett kövtenie e napnak, m. t. ünneplő közönség! Ha Ő büszke volt arra, hogy magát e város polgárainak nevezhette, nekünk kétszerezs előbb, vagy utóbb, de föltétlenül teljesítendő kötelességünk volt a kegyelet adójának hozzá és hozzánk méltó módon való lerovása. Alkalmasabb és boldogabb időkre hiába vártunk; eszméinek diadala, a mi legnagyobb ünnepeink egyre késik. De bár a vértelen küzdelmek legszomorubbjának, a közelmúlt ha nem is minden dicsőség nélkül való, de sajnálatosan meddő küzdelmének fájó emléke meg-megújuló erővel nyilalik át a nemzet szívé; bár a honiában könnye szinte oly égető és oly sűrűn barázdál orcáinkon, mint vércink pusztulása idején; bár ha élne a turáni szent öreg, most is csak úgy kellene vigasztalnia nemzetét az ő bus dalában, hogy ne sirjon, mert isteniünk segíti fog: és mégis úgy érzem m. t. ünnep ő közönség, hogy ennek a napnak a ragyogásait le nem győzheti a honiában busulatos árnya, hogy az ő glóriás alakjának a dicsősége termékenyítő napfényt sugároz ma s mindnyájunk szívében színesre festi ott a remény meghervadt virágait s új életre kelti a csüggedők, a haza sorsán aggódók hevülő, szebb napok virradásában bizó lelkek élő reményével és hittel közzönti ezt a napot. S midőn a város közönsége nevében a szobrot megörzés és gondozás végett ezennel ünnepelesen átveszem, kérem a magyarok Istenét, hogy oltson nemzetem fiának lelkébe nagyjai emlékében való hű ragzkodást és munkás honszerelmet, hogy legyen általa nagygyá és boldoggá a magyar haza!

(Apponyi beszéde.)

Most a koszorú elhelyezése volt soron. A szoborra az első koszorút a magyar képviselőház nevében gróf Apponyi Albert tette le e szavakkal: A magyar parlamentarizmus megalkotójának — a magyar országgyűlés képviselőháza. — A közönség hangos kívánságára Apponyi most lelkes beszédet intézett a közönséghez:

Igen t. ünneplő közönség! Mindenekelőtt Kossuth Lajos fiának, Kossuth Ferencnek üdvözlét kell átadni a közönségnek. Ő súlyos betegségéből labbadozva, dacolva e betegség gyengeségével, talán az előrelátás paranccsával is, atyjának és a magyar nemzet atyjának kegyeletem által indítva, idejött, hogy ez ünnepeken részt vegyen, de azt már nem teheti, hogy személyesen mondjon hálát úgy ennek a nemes vármegyének, mint a közönségnek azért a kegyeletos ünnepért, amelyben halhatatlan édesatyjának szobrát leleplezik. Így hát engem bizott meg, hogy ezt a háláját én tolmácsoljam helyette. De t. Ünneplő Közönség! Ha ezen a címen már szóhoz jutottam, engedjék meg, hogy néhány szóval megmondjam, hogy mit jelent nekem és minden magyar em-

bernek az a szobor? Csodálatos ereje van az időnek! Az idő öröl és élte. Az idő hatása alatt megkopnak erőink és a kopás és fogyatkozás révén ki előbb, ki később a halál kapuján át elhagyja ezt a világot. De az idő élte is, mert a meddig e földön vagyunk és maradunk, bár oly eszméket hirdessünk, melyekért lelkesedik egy egész nemzet, a küzdelemben meg kell választani eszközeinket és ez eszközök megválasztása körül azután megbomlik az egyetértés, pártokra szakadoznak a nemzetek leghivebb fiai és a dicsőítésbe belevegyül az ócsárlásnak szava is. És akkor kerül elő az időnek teremtő és éltető hatalma. Elmulnak az esztendő, a sarkó lezáródott a hősök földi maradványai fölött. Elhalványul annak emléke is, amelyben ő ellentétbe jutott honfitársainak egy részével és egész tisztaságában, vegyülék nélkül a nemzet előtt áll annak az eszménynek képe, amely fölött minden véleménynek és érzelmenek különbsége megszűnik. Lehullanak ily dicső emlékek előtt a pártkeretek, megszűnnek Kossuth Lajos emléke körül azok az idegességek is, melyek bár jogosulatlanul környékeztek és így szívvel-lélekkel egybeforr az egész nemzet, hogy azokat a szent eszméket ünnepelje és ne csak ünnepelje, de fogadalmat tegyen, hogy azokhoz hű marad, hogy azok kiküzdésében tovább fáradozik és küzd azokért az eszményekért, melyeket Kossuth Lajos vallott a magáénak. Majd így folytatta: Ezeket a nagy eszméket hirdetem Kossuth szobra előtt és még egyet. Az imént, midőn a ház koszoruját tettem le a szobor talapzatára azt mondtam: »A magyar parlamentarizmus megalkotójának!« De ezt a szobrot a vármegye emelte és az emlékezetet minket arra, hogy mikor Kossuth a népképviselői alkotmányért és parlamentarizmusért küzdött és azt kivívta, elutasította magától azt a gondolatot, hogy a megyei rendszerben rejlik óriási szabadsággaranciákat a nemzet magától előlke. Hirdeti ez a szobor, hogy ezek az eszmék e nemes vármegye és e város közönségének szívében élnek. Adjon Isten erőt, kitartást ahhoz, hogy ne csak a szívekben, de akaratukban is éljen Kossuth Lajos eszméje. (Zajos, szünni nem akaró taps és éljenzés.)

Percekig zugott a beszéd után a taps s a közönség hosszan ünnepelte a kiváló szónokot. Majd tovább folyt a koszorú elhelyezése.

(A koszorú elhelyezése.)

Az országgyűlési nemzeti munkapárt nevében Kende Péter es. és kir. kamarás, országgyűlési képviselő a következő szavakkal tette le a koszorút: A magyar országgyűlés munkapártja nevében leteszem a koszorút hazánk lánglelkű fiának, Zemplénavármegye szülőföldjének, Magyarország egykori kormányzójának emléksobrára. Kossuth Lajos emléke kiolthatatlanul él mindnyájunk szívében-lelkében. Nem fog kimulni ez az emlék, míg e hazában egy magyar szív dobog. A negyvennyolcas Kossuth-párt nevében Bernáth Béla a következő szavakkal tette le a koszorút: A kegyelet tiszta érzésétől áthatva zárandokoltunk ide, hogy megkoszorúzzuk annak a szobrot, ki a magyar népet szabaddá tette. A negyvennyolcas függetlenségi Kossuth-párt nevében, amely legközelebb áll Kossuth Lajoshoz, tesszem le ezt a koszorút. Az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt nevében Lovász Márton tette le a koszorút, annak a jelentésével, hogy a Kossuth Lajos által képviselt eszmékért: az emberi jogegyenlőségért és Magyarország függetlenségének megvalósításáért továbbra is rendületlen kitartással fogunk küzdeni. Az orsz. kisczadpárt nevében Szabó István tette le a koszorút És valami megható, lelket emelő áradata a koszorúknak borította el néhány pere alatt a szobrot. Az Országos Club, Zemplénavármegye közönsége, Budapest fő- és székváros, Abauj-Torna, Bácsbodrog, Borsod,

Gömör, Győr, Háromszék, Pest, Sáros, Szabolcs, Szepes, Ugocsa, Ung vármegyék, Debrecen, Kassa, Kecskemét, Ujhely város, M. Tud. Akadémia, Kassai keresk. és ipar kamara, Beregmegyei függ. párt, ungvári függ. párt, sátoraljauhelyi függ. kör, kassai függ. párt, sárospataki főiskola, ujhelyi főgimnázium, Zemplénavármegyei Kazinczykör, ujhelyi ügyvédek, zempléni orvosgyógyászati egyesület, a nagymihályi s szerencsi járásközönsége, sátoraljauhelyi ipartestület, sátoraljauhelyi Omke és kereskedelmi társulat, Bodrogközi Tiszaszabályozó társulat, sátoraljauhelyi államépítészeti hivatal, sátoraljauhelyi ág. ev. egyház, sátoraljauhelyi izraelita statusquó s orthodox egyházközösségek, Chevra chadisa, Máv. tisztikara, sátoraljauhelyi izr. betegsegélyző egyesület, izr. nőegylet, izr. leányegylet, Benot Zion nőegylet, Malbisch Arumin egyesület, Máv. mozdonyvezetők köre, Máv. alkalmazottak köre, Mozdonyfűtők köre, Budapesti országos mozdonyvezetők köre, szabdkörműves nagypáholy, Zemplénavármegyei Gazdasági Egyesület, Máv. altisztikör, saujhelyi kath. olvasókör, zemplénavármegyei jegyzői egyesület, saujhelyi polgári leányiskola s a polgári fiúiskola, Tokaj város és számos más felekezeti, társadalmi és kulturális intézmény tétetett küldöttjei útján a szoborra koszorút.

És a szikrázó, aranyos napsütésben ahogy tengervirágosan állt a szobor, minden szem könyes megindultsággal merengett el az elmúlt diadalmas időkön...

Bankett a színházkertben.

Délben egy óraker a színházkertben társasbéd volt, melyen az idegenből jött vendégek és Ujhely intelligenciája foglaltak helyet. Az asztalfőn Apponyi és Kazy ültek, tőlük jobbra Meczner Gyula főispán, balra Meczner Béla s mindkét oldalon megosztva a főrendház és a képviselőház küldöttjei foglaltak helyet.

Az első tószót Meczner Gyula főispán mondotta. A törvényhozás mindkét házát — kezdte a beszédét a főispán — a képviselőházban jelenlévő nagyérdemű képviselő urak és méltóságos főrendekért emelem poharamat. Kifejezést kívánok adni mélyen érzett hálaunknak azért, hogy pártkülönbség nélkül ily szép számban megjelenve, nagy ünnepeinknek jelentőségét, fényét emelni s minket kitüntetni kegyesek voltak. Midőn ma a multat, történetünk, egyik legnagyobb alakjának emlékéit örvendező lélekkel testvéri összhangban kegyelettel ünnepeleljük, a napi politikáról vagy éppen pártpolitikáról beszélni helyén való nem lenne, mert hiszen Kossuth Lajos emléke nem egy párté, vagy pártoké, de az egész nemzeté. Ezen ünnepies pillanatokban azonban a honszeretetről beszélni nemesek szabad, sőt imádságosamba megy. — A törvényhozás mindkét házát s azoknak tagjait munkálkodásukban a hazaszeretet vezérli; a módokra nézve a pártéletben különbözhetnek, a honszereteten mindnyájan egyesülnek. Kívánom és kívánjuk, hogy törvényhozói nagy fontosságú munkálkodásukban a hazaszeretet által vezetve és lelkesítve hozzanak a nemzetnek törvényeket, állítsanak intézményes biztosítékokat, melyek a nemzetnek az ősköztől szent örökségül hagyott alkotmányt, alkotmányos szabadságot fejlesszék és biztosítsák s Magyarország felvirágzását előmozdítsák. Isten áldása s a nemzet hálája kísérelje a törvényhozás mindkét házában működését. Önöket pedig nagyérdemű uraim, tisztelt képviselők és méltóságos főrendek, kik a törvényhozás két házában képviselőként személyes jelenlétükkel minket megtisztelni kegyesek voltak, áldja meg a magyarok Istene hosszú élettel, erővel, egészséggel, hogy hazánk, nemzetünk javára, diszére, dicsőségére és

büszkeségére soká, nagyon soká dolgozhassanak. Érezzék magukat szeretettel körveve s legkedvesebb vendégeinkül látva. Eljjenek!

(Kossuth Lajos Tivadar levele.)

Alighogy elült a főispán tószta nyomán járt éljenzés, *Matolai Etele* szólalt föl és Kossuth Ferencet éltette.

Dókus Gyula alispán felolvassa ezután Kossuth Lajos Tivadarnak Milánóról írt május 23-án kelt következő tartalmu levelét: Alispán ur! Igen tisztelt uram! Fogadja kérem őszinte köszönetemet, hogy április hó 26-án kelt igen b. levelével Zemplénavármegye törvényhatósági bizottsága nevében méltóztatott engem meghívni arra a kegyeletos ünnepélyre, amelyet felejtethetetlen atyám emlékének szentel az a vármegye, amelynek területén született és ahol viszon tagságos életének fiatal éveit töltötte. A magyar nép kegyeletem már sok helyütt megörökítette emlékéit annak, aki érette élt, s akinek minden cselekedete át volt hatva hazaszeretettől s csakis attól. De egyszem elevenítheti úgy fel a benső emlékeket mint az a szobor s ama emléktábla, amelyet önkök fognak leleplezni. Mert kétféle szent emlékek kúttak e megyéhez: a hazaszeretet és a családi megemlékezés. Különösen fájalom tehát, hogy a nagy távolság miatt eme szives meghívásnak nem felelhetek meg: de gondolatba nőtt leszek,

(Apponyi beszéde.)

Domján Elek ágostai evangélikus lelkész lelkes hangú beszédében a szoborbizottság tagjait és az alkotó művészeket szólásra és a maga pompás szónoki készségével mondotta a következőket:

A megye igen tisztelt főispánja felköszöntötte a országgyűlés két házában erre az ünnepre ideérkezett tagjait s én magamhoz ragadom azt a tisztet, hogy a kettős címen mindnyájunk nevében hálát mondjak az üdvözlésért. Nem szólok föl hivatlanul először azon a címen, hogy ha végig tekintek a jelenlévő igen t. képviselőtársaim és főrendek során, én vagyok köztük a korelnök, én vagyok a törvényhozásnak legrégebb tagja. Másik jogcímem, hogy a ház elnöke engem bizott meg avval, hogy a képviselőház koszoruját Kossuth Lajos szobrára letegyem. Ennek folytán hiszem, bátran felszólalhatok az én törvényhozó társaim nevében és hálát mondom azért a meleg fogadtatásért, melyben itt részesültem és melynek szavakat kölcsönzött a főispán ur. Jól mondta a közvetlenül előttem szóló, hogy a Kossuth-szobor jeletősége nemcsak a multnak kultusza, hanem örökre való elveknél és eszményeknek hirdetése. Egy Kossuth-emlék van, amely sarkó, az a kerepesi temetőben fedi az ő földi maradványait. A többi — Kossuth-szobor, nem sarkó, nem földel e emlékeket, hanem élve tart eszményeket és törekvéseket. Hogy mekkora életereje van a nagy férfi emlékének, azt tapasztaltam most, midőn nemrég a tengeren túli nagy köztársaság területén fordultam meg (lelkes éljenzés), hogy öreg emberek hozzám sereglettek és elmondták, hogy ők Kossuth Lajost látták. Ebben még semmi feltűnőt és csodálatosat nem találok. Hiszen az öreg ember szeret ifjúkori emlékein merengeni. De fiatal emberek jöttek hozzám és mondták, hogy nagyatyánktól hallottuk, hogy ő Kossuth Lajos volt! Ez bizonyítja e név átható erejét, hogy apáról fiúra az alkotmányok unokára adták át az ő emléket, akit egy pár nap maguk között láttak és megnyilatkozását hallották. Hát mit szólnon ez a nemzet, amely működését nemcsak szemlélte, hanem e működésnek köszönheti, hogy nemzet, hogy önállóságának legalább lényeges attributumaival bír, hogy az alkotmányunk legalább kiinduló pontját 1848-ban megmentette. Ott a szobor előtt szólva csak célzásoként mondtam, hogy abban a mértékben, amelyben az idő halad,

mindinkább elhalványul mindaz, ami Kosush Lajos működéséhez fűzve megoszthatja az emléket és megélni az, ami a magyar emberek elméjét ő hozzá fűzi és egyesíti. Jelzéseként elmondottam, hogy szünetelnek és lassan megszűnnek azok a bizonyos idegessegek, amelyek Kosuth Lajoshoz az első években bár csak igen nagy félreértés folytán fűződtek és ime itt vagyunk ma törvényhozók pártkülömbőség nélkül, hogy áldozunk kegyelettel Kosuth Lajos élete tartama ama halhatatlan részének, amelyben magyar és magyar ember között nem lehet érzelmi eltérés, amely kell, hogy mindenkit egyesítsen. Mert, t. uraim, ahol nekünk a nemzeti élet teljességéhez még hiányzik valami, pedig hiányzik sok és számos dolog, az teljes lehetetlenség, hogy legyen magyar ember, aki ezt helyesnek, fentartandónak, aki ezt elfogadhatónak és mindenkorra valóknak tartaná. Ebben az érzsében egyet értünk mindnyájan, mivel még nem bírnak, s a nemzeti élet teljessége szempontjából, nem lehet közöttünk különbség. A különbség csak ott kezdődhetik, hogy némelyek azt tartják, hogy a szív ez érzelmeit kell, hogy ideig-óráig fékezze az ész és a számítás, mert a küzdelemre nem látják elég érettnek a nemzetnek erejét. Mások azt mondják, hogy amit a szívünk nekünk sugall, azt az ész is jóváhagyja mert az a nemzet, amely lemond a nemzeti élet teljes követelményéről, lassanként leszokik róla! Ezért az a kegyelet, amely minket Kosuth Lajos szobrához visz, az nem a sűrű kegyelete, hanem a szoborban lévő intő szózat iránti kegyelet. Ha fentartjuk egymás között a különbséget, a megfontolást, mely bizonyos kérdelmeknek időszerűsége vonatkozik, kell, hogy a kegyelet egyesítsen bennünket az akaratban, hogy mindnyájan a magyar-ságerért fogunk dolgozni!

(Kazy a kerületért.)

Tóth Lajos szürtei ref. lelkész után Kazy József államtitkár, Sátoraljai helyi országgyűlési képviselője a kerület minden lakójának egészségére ültette poharát. Zemplénvármegye székhelye — ugymond — országos nagy ünnepet ül ma, mikor leleplezi a vármegye nagyszülőitjének, az ország nagy fiának, Kosuth Lajosnak szobrát. Nemes Zemplénvármegyének nemes elhatározását váltja ezzel valóra. Midőn ezen a hazafias ünnepélyen megjelentem, látva az önk nemes lelkesedését, igazán a büszkeség tölt el azért, hogy Zemplénvármegyének egyik első kerületi képviselője bátorságot veszek magamnak, hogy a kerület minden lakójának, összes hozzátartozóiknak tehát nemcsak választóimnak, hanem mindazoknak, akiket a magyar parlamentben képviselni szerencsém van, mindazoknak egészségére emeljem poharamat.

Isépy Tihamér dr. lelkes hangú beszédében a társörvényhatóságok küldötteit üdvözölte, Horthy Béla festőművész Dókus Gyula alispán további munkásságának sikerére emelt poharat. Majd Petrovics József nagymihályi iparos beszélt. Az utolsó tószót dr. Ambrózy Ágoston mondotta, aki a Kosuth szobor felállítására körül sokat buzgókodott dr. Buza Barnát élette.

Három órakor Apponyi eltávozott s lassan-lassan oszladozni kezdett a közönség is.

A bankett érendjét kifogástalan tökélyvel öv. Kovácsics Ignác szolgáltatta, míg magyar nótával Oláh Rudi bandája fűszerezte az ünnepi hangulatot.

Szegő Sándor divatruházának ezidei tavaszi vásárja bluzok, aljak, kosztümök és leánykarubákban nagy szenzációt keltenek, mert újdonságai a legizlésebbek.

Jegyzetek a nagy napról.

A 63. Kosuth-szobor. — A vendégek érkezése. — Kosuth Ferenc rosszullete. — Emlékek, amik élnek. — A hálás utókor.

— máj. 31.

Az egész ország osztatlan s őszinte érdeklődése mellett folyt le vasárnap a sátoraljai helyi Kosuth-szobor leleplezése. Hat-hét ezer főre rugó tömeg asszisztált a nagy aktusnál, mely minden mozzanatában kristályos ünnepélyességgel hatott és hiven tükrözötte vissza azt a rajongó szeretetet, mellyel vallja Zemplén földje Kosuth Lajost a maga fiának. Ez a mi pátriánk bőségesen gazdag a történelmi emlékekben és most, amikor szobrot állított Zemplén vármegye Kosuth Lajosnak, csak arról a becsülettel való kultuszról tett tanúságot, mellyel az elmúlt idők apostolaiiban a maga örökkön élő ideáljait látja megtestesítve.

A vasárnapi ünnep — s ezt előjáróban kell hangsúlyoznunk — példás rendben, teljes sikerrel folyt le. A függetlenségi Kosuth-párt tagjai Kosuth Ferencel és Apponyi Alberttel az élükön szombaton este érkeztek Ujhelybe, míg a munkapárt tagjai Kazy József államtitkár vezetésével vasárnap reggel érkeztek meg. Fogadásukra a vasuti állomáson Farkas Andor polgármester és Schmidt Lajos rendőrkapitány jelentek meg. Szombaton az éjjeli órákban villámgyorsan járta be a várost, hogy Kosuth Ferenc rosszul lett és az állapota a legkomolyabb aggodalmakra ad okot. Kávéházakban, vendéglőkben, melyek szombatról-vasárnapra virradó éjjel zsufolva voltak közönséggel, mélységes megdöbbenés fogadta a hírt, mely az első percekben érthetetlenül tulzottan került a nyilvánosság elé. Kosuth Ferenc, ki Meczner Béla vendége volt, az esti órákban tényleg rosszul lett, úgy, hogy fölhevítették hozzá dr. Löcherer Lőrincet is. A régi fájdalomai ujultak ki, rosszullete azonban nem volt súlyosabb természetű, bár másnap — a gyöttrő fájdalmak miatt — a szobor előtt nem mondhatta beszédét s a banketten sem vehetett részt. Gróf Apponyi vasárnap reggel a rk. nagy templomban misét halgatott és ezután résztvett az ünnepségen. Mindketten a vasárnap délután 1/2 órákor induló gyorsvonattal hagyták el Ujhelyt s ugyanakkor távozott el körükből az idegenből jött vendégek javarésze is.

Allandóan ünneplő szeretettel vette körül a közönség a Kosuth-szobor építőit: Gárdos Aladár szobrászművészt és Gondos Imre műépítést. A szobor kétségkívül egyike az ország legsikerültebb Kosuth-szobrainak: monumentális és minden ízében művészi munka. Szerencsés ötlettel örökíti meg Kosuth Lajos alakját, amint a vármegye háza felé fordulva, szónoki pózban, harcos elszántságra ösztökéli a magyart. A formájában, az eszközeiben művészi nemes munka a szobor és csak igazolja azt a várakozást, mellyel illetékes körök néznek a Gárdos Aladár talentumának továbbfejlődése elé. Ugyancsak nagyon sikerült munka Tóth András szobra, mellyel a vértanuhalált halt Kazinczy Lajos 1848/49. honvédezedes alakját faragta kőbe. A hálás unokaöcs: Kazinczy Gábor ny. táblabíró állította fel vasárnap Széphalmon a szobrot, mely művészi értékében föltöbb figyelemreméltó. Ugyazintén nemesen hat a Kosuth Lajos monoki szülőházába illesztett emléktábla, mely szintén a Gárdos Aladár műve.

És a legteljesebb elismerés hangján kell szólnunk dr. Hornyay Béláról, a szoborbizottság érdemes elnökéről, aki fáradságtalan agilitással, lelkesen járt elől az ünnepség előkészítésének munkájában. Mindenhol ott volt, ahol dolgozni kellett. Fáradt, tevékenykedett igazán példátlanul buzgóan. S bőséges rész illeti az

elismerésből a hatóságokat is, kik szeretettel iparkodtak azon, hogy ugy az ujhelyi, mint a széphalmi, borsii és monoki ünnep a rendjében is harmonikus, lelketemelő legyen. És ez a munka a legteljesebb mértékben sikerült.

Széphalom, Borsi, Monok...

— Zemplénvármegye ünnepe. —

Három gyönyörű stációja a nemzeti emlékezésnek: mindegyik köré megindultlan fonódik a kegyeletünk. És Zemplénvármegye közönsége lélekemelően, nemes elhatározással szólaltatta meg a maga hazafui érzéseit Széphalmon, Borsiban és Monokon...

Széphalmon.

Vasárnap délután 4 órákor kocsikra ült a közönség és kivonult Széphalomra, a Kazinczy-mauzóleum elé. A kegyeletos ünnepséget az ujhelyi református énekkar dala vezette be, majd dr. Szirmay István mondott ünnepi beszédet. A hatalmas, költői zengető beszéd, mely a dr. Szirmay előadásában a lelkekig hatott, illetődött hódolással volt a Kazinczy Lajos emléke előtt. Különösen megragadó volt a beszédnek az a része, amikor dr. Szirmay a következőket mondotta: Kazinczy Lajos legfőbb nyugszik tehát ama történelmi nevezetességű fátlyol alatt, melyet e gyászos emlékekre már régóta ráborított a nemzet. Mintegy középen a bosszuállítás és kiengetés politikája között.

Ne bolygassuk azért azt a fátlyolt, keblünket ne a keserű fájdalom, de a vigasztaló reménység töltse be, hogy olyan gyászos félreértés, mint amelynek ő utolsó áldozata volt, sohasem lesz többé nemzet és annak uralkodója között. Töltse be az erős hit és bizodalom, hogy miért Kazinczy Lajos és mártír társai vérüket hullatták: Magyarország független államisága nem elérhetetlen ábránd, hanem történelmi jogokra épített követelés, amelynek előbb-utóbb teljesednie kell.

Kazinczy Gábor ny. itélőtáblai bíró szözlött ezután és hálás indulatu szavakkal adta át a szobrot a Magyar Tudományos Akadémia képviselőjében megjelent Bárczy Jánosnak és dr. Finkey Ferencnek. A képviselőház és a függetlenségi párt koszoruját Bernáth Béla orsz. képviselő, a nemzeti munkapárt koszoruját Molnár Viktor helyezte el a mellszobor talapzatára. Koszorut helyeztek még el: a Kazinczy család, Kazinczy Andor, Debrecen város közönsége és a M. Tud. Akadémia. Az ünnep a „Szózat” elénekkel ért véget.

Borsiban.

Majd kocsikra ült a közönség s Borsiba hajtatott, hol a II. Rákóczi Ferenc szülőházába illesztett emléktáblát Dókus Gyula alispán a következő szavak kíséretében koszoruzta meg:

A vármegye nagy szülőitjének szobrától és egy szabadsághősünk emlékoszlopától zarándokoltunk ide a szabadság legnagyobb mesterének szülőházához, mert nem lenne öröme nek teljes, ha e szenthelyet, ahonnan a hazaszeretet lángja az egész Magyarországot bevilágította, fel nem kerestük volna. Saruinkat levette állunk azon a szent helyen, II. Rákóczi Ferenc, hol bölcsöd ringott s hálatelt fohással a teremtés urához, hogy őt a nemzetnek adta, tesszük le koszorunkat, melynek minden egyes levelét szívünk szeretetének harmatepejével áztattuk meg, hogy az emléket hervadás soha ne érinthesse s teljesebbé menjenek a költőnek ama szavai: Te élsz s élni fogsz, míg éven tekének egyformán kerengő napja tart s akkor is csak az ölhet meg téged, aki megölte az utolsó magyart Amen.

Monokon.

Hétfn reggel nagyszámú és előkelő közönség utazott át Monokra, hol a Kosuth Lajos szülőházába il-

lesztett emléktábla leleplezése volt soron. A vendégeket, kiknek soraiban ott voltak Meczner Gyula főispán, Dókus Gyula alispán, Bernáth Béla, Gedeon Aladár, és Preszly Elemér országgyűlési képviselők, Király Aladár, Háromszék vármegye alispánja, Gödri Ferenc, Sepsiszentgyörgy város polgármestere, Farkas Andor Sátoraljai helyi város polgármestere, Kovács Gábor dr. üdvöslötte Szerencsen. Az üdvözlésre Király Aladár, háromszéki alispán válaszolt, mire a közönség kocsin folytatta útját Monokra. A község határában kétszáz tagu diszes lovasbandérium várta a menetet, a község előtt felállított diadalkapunál pedig Pecsár Gyula plébános mondott üdvözlő beszédet. A menet Kosuth Lajos szülőháza elé vonult, ahol Peiszerle Pál uradalmi főerdész, a ház jelegi lakója fogadta a vendégeket. Kosuth Lajos szülőházát ez alkalomra szépen feldiszítették. Az emléktábla a ház homlokzatán van elhelyezve, azelőtt foglaltak helyet a vendégek. A ház előtti teret a község és a környék lakosságainak ezrei töltötték meg. Az ünnepély a dalárda énekével kezdődött, mely után Gortvay Aladár, a szerencsi járás főszolgabírája tartotta meg ünnepi beszédét. A beszéde nemes, rajongó hittel való hódolással volt Kosuth Lajos emléke előtt és mélységes hatást gyakorolt. A beszéd közben lehullott a lepel az emléktábláról, melynek a felső részében Kosuth Lajosnak bronzból készült mellképe van, mely fiatalabb korában ábrázolja, a kép alatt márványba vésvé a következő felírás:

EBBEN A HÁZBAN SZÜLETETT.

KOSSUTH LAJOS

1802. SZEPTEMBER HO 1-EN.

Az ünnepi beszéd után a koszorukat helyezték el az emléktáblára. A koszoruk letétele után Lemasanszky János községi bíró átvette az emléktáblát megőrzés és gondozás véget. Az ünnepély a dalárda énekével ért véget. Az ünnepély után Andrássy Dénes gróf látta vendégül a megjelenteket.

A véderőjavaslatok.

A javaslatok tartalma. — A magyar államnyelv elismertetése. — A két esztendői katonai szolgálat.

(Fővárosi munkatársunktól.)

A véderőtörvények imár a nagyközönség előtt vannak és azzal a sok rozszakaratu híreszteléssel szemben, amelyeket irányzatos forrásból bocsátottak szárnyra, a közvélemény immár a saját szemével is meggyőződhet róla, hogy a hírek nem mondtak igazat és a kormány olyan tartalmat adott a véderőjavaslatoknak, amelyek kiállhatják a legerősebb tüzpórárt is. Aki a javaslatokat bírálta alá veszi, tartsa mindennekfelett szem előtt az a tény, hogy ez az első javaslat 1867 óta, amely a közös hadsereg területére törvényes jogosultsággal beviszi a magyar nyelvet és hogy a katonai perrendtartás lesz az első törvényhozási akció az alkotmányosság visszaállítását után, amely a magyar nyelvnek törvényes érvényesülést szerez ott, ahol másfél százados küzdelem után sem tudta egyetlen párt a magyar államnyelv jogait biztosítani. A véderőjavaslatokkal előterjesztett perrendtartás ezt a nagy nemzeti vívmányt tartalmazza és csak a kákán is csomót kereső politika helyezheti ezzel a nagy vívmánnyal szemben olyan részletekre a fősúlyt, amelyek mint egy egyezményes javaslat természetes következményei, igazán eltörpülnek amellet a történelmi tény mellett, hogy amit Deák Eerenc sem volt képes a kiegyezés megkötésekor keresztül vinni, az most a király és a kiegyezés másik ténye

zójének: Ausztriának a hozzájárulásától végre valóra vált.

A magyar államnyelvek a közös hadsereg kebelében való törvényes elismertetése a leglényegesebb vívmány, amelyet a 67-es politika inaurálása óta Magyarország elérni tudott. Csak aki tudja, hogy Deák, Andrássy és a kiegyezési mű többi résztvevője micsoda verejtékes munkát végzett, hogy a magyar nyelvnek legalább egy talpalattnyi helyet tudjon szerezni a hadseregben, csak az tudja valójában felfogni annak a ténynek messzemenő közjogi jelentőségét, hogy kapunk végre egy olyan törvényt, melyben benne lesz a magyar nyelv elismerése és kapunk végre egy olyan törvényhozási precedenst, amelyet mindannyiszor diadalmasan fogunk érvényesíthetni, valahányszor a magyar nyelvet egy-egy újabb lépéssel akarjuk majd előrevinni.

Nyelvünk diadalmas érvényesülése egy olyan reform keretében történik, amely az egyesek közzszolgáltatásait is lényegesen leszállítja, amennyiben a polgároktól nem három, hanem csak kétszázötven katonai szolgálatot követel. Olyan előny ez, amelynek értékét csak esztendőnk múltán fogja a magyar közvélemény megismerni. Akkor, mikor a nép a maga börtén fogja tapasztalhatni ennek a reformnak pozitív előnyeit és amikor Magyarország gazdasági élete nap-nap után fogja tapasztalhatni, hogy mit jelent az, ha Magyarország munkás kezeit egy esztendővel előbb lehet majd a mezőgazdaság és ipar körében foglalkoztatni. Szórszállhasogató ellenzékieskedés bizonyára talál majd ezeken az alkotásokon is kivetni valót. Emberi munka nincs gyarlóság nélkül. De azt még a legkonokabb ellenzéki koponya se lesz képes elhiteni a magyar néppel, hogy az a kormány, mely a két éves katonai szolgálatot hozza, rosszat akar vele és hogy az a javaslat, amely olyan helyet ad a magyar nyelvnek, aminőt az sohasem tudott elérni, nem a nemzet érdekeit szolgálja. A magyar közvélemény az utolsó években sokat tanult. Frázisok nem hatnak többé rá. És a reális igazságokkal szemben nem lehet meggyőzni többé ellenzéki ravaszkodással. A kormány verejtékes harcot folytatott Ausztriával és a magyar közvélemény most megállapíthatja, hogy a kemény harcokból a magyar nyelv diadalát és a magyar nép javát hozta haza. Ezt semmiféle ellenzékieskedés se lesz képes elhomályosítani.

HIREK.

A z ujhelyi tárlat. Mindenfelől nagy érdeklődés fogadja a tavaszi műkiállítását. Az eset ujhelyi amatőrjei mind felvonnak és a tárlat sikere előreláthatóan impozáns lesz. Szombaton délelőtt 11 órakor nyílik meg a tárlat, mely naponként délelőtt 9 órától déli 1-ig és délután 3 órától este 7-ig lesz nyitva. A képek elrendezése már folyamatban van, de oly nagy a kiállítandó anyag, hogy a munka előreláthatóan az egész hetet igénybe fogja venni. Belépődíj 40 fillér, állandó-jegy 1 korona s előre válthatók Landesmann Miksa s Szabó és Trócsányi könyvkereskedésében.

— **Dókus Gyula** kitüntetés. A király Dókus Gyulát, Zemplénvármegye alispánját 40 éves közzszolgálatalkalmából díszéremmel tüntette ki. Signum laboris fideliter per akta: ez a mondat gyűrűzik végig a masszív aranyérem, mely az önzetlen s a közjóért való munka legfelsőbb megbecsülését jelenti. A belügyminiszter a díszérmet a következő sorok kíséretében juttatta Dókus Gyula alispánhoz: — Midőn e díszérmet megküldöm, közpályán 40 évet meghaladó buzgalommal, kitartással és sikerrel teljesített szolgálatait a magam ré-

széről külön is elismerésemet nyilvánítom. — Dókus Gyula kitüntetését osztatlan örömmel találkozik a vármegyében és a lelke szerint való biznysága annak a magbecsülésnek, melylyel Dókus Gyulát valljuk a magunkénak.

— **Kitüntetett lelkész.** A király **Ihnatko** Emil gálszécsi gör. kath. esperes-plébánosnak, eredményes működése elismerésül, a Ferenc József-rend lovagkeresztjét adományozta.

— **Egyházi beszéd.** A sátoraljaujhelyi izr. anyahitközség nagy templomában jun. hó 3-ikán, szombaton d. e. fél 11 óra körül a mázkir imát megelőzőleg dr. **Goldberger** Izidor rabbi magyar egyházi szent beszédet intéz a hívekhez.

— **A hegyaljai szőlők** A múlt hét néhány napon át hűvös, hideg időjárás volt a vármegyében s a gazdák alapos félelemmel néztek a szép tavaszi napoknak ezt a hirtelen megváltozását. Reggelenként a hegyeken a hőmérő a fagypontra szállt alá s indokolt volt a feltevés, hogy fagy érte a szőlőket. Meg kell állapítani, hogy kis fagy itt-ott valóban érte a szőlőt, a fagy által okozott kár azonban jelentéktelen. Komoly következményekkel csak az a jégeső járhat, mely a múlt héten zudult a tokaji határra. Egyébként a szőlők nagyon szépen hajtának s mindenütt, ahol a múlt évben jég nem volt, bő termést ígérnek. A jégvert szőlőkben, amelyek kellő gondozásban részesültek, türhető termés mutatkozik. Az elhanyagolt helyeken a fakadás is gyenge és termés is alig van.

— **Urkocsis versenyek Beregszászban.** A Beregvármegyei Urkocsisok Egyesülete most adta ki XIV-ik urkocsis versenyének feltételeit. A folyó évi versenyek augusztus 13 és 15-én lesznek, melyeknek nevezési zárata augusztus 8 déli 12 óra. Nevezni lehet ifj. **Fedák** István tiktár urnál Beregszászban és augusztus 5-7-ig **Bárczay** Sándor elnök urnál Debrecenben „Bika szálló.” A két versenynapon 16 futam lesz, melyeknek díjazására a tiszteletdíjakkal együtt 20000 koronát fordít az egyesület. Az egyesület ezen legrégibb és legjobb vidéki urkocsis pálya teljes rendbehozatala érdekében a f. évben is minden lehetőséget megtesz, így kilátás van arra, hogy a folyó évi versenyek is minden tekintetben kitűnően fognak sikerülni.

— **Egyesített ügyvédi iroda.** Dr. **Grosz** Dezső és dr. **Berger** József sátoraljaujhelyi ügyvédek irodájukat f. évi június 1-től egyesítették, az egyesített iroda helyisége a dr. Grosz Dezső Kazinczy-utcai házában van.

— **Fertőzött községek.** Az ország vész, a ragadós száj- és körömfájás nagyon lassu ütemekben szűnik. Ujabban Nagykaposon és Királyhalmecen lépett fel járványszerűen, azonkívül a homonnai és bodrogközi, valamint a sátoraljaujhelyi járásban is terjed a betegség. A tél folyamán mindenféle számos község volt fertőzve, azonban az itt-ott jelentkező tünetek mind amellet bizonyítanak, hogy nagyobb elterjedést nem vesz a betegség. Jelenleg Nagy- és Kistráska, valamint Abara van fertőzve, ez utóbbi helyen azonban a zárfelelőadás már folyamatban van.

— **Megszökött elmebeteg.** A helybeli Erzsébet kórház által családi ápolásba kiadott **Hajdu** István elmebeteg Rudabányácskáról ismeretlen helyre távozott. Magas, középkorú, szőke férfi, magyarul beszél. Elfogatása iránt intézkedtek.

— **Elgázolt gyermek.** E napokban **Fábián** Bálint kocsis két lovas fogatával a Kazinczy-utcán, a Lyócsa-féle malom előtt elgázolta **Mudrai** András cipésmesternek Anna nevű 2 éves gyermekét. A kis leányt szülei azonnal orvoshoz vitték. Sérülése súlyosabb természetű. A kocsis ellen, akinek vigyázatlansága következtében történt az elgázolás, a rendőrhatalóság megindította a megtorló eljárást.

— **Ha nincs sorompó.** Takacsány alatt egy vidéki fuvaros haladt két lovas szekerevel és elaludt. A meredek töltés egy helyén nagy kanyarulatban vezet át a sinpár s habár ott átjáró is van, sorompó felállításáról nem gondoskodtak. A kocsis aludt, a vezetés nélkül maradt lovak felmentek hát a töltésre és éppen akkor érték az átjáróra, midőn a vicinális vonat a kanyarulatból oda érkezett. A mozdonyvezető már nem segíthetett s a gép csodálatos módon nem gázolta el, hanem elütötte a lovakat, melyek szekereitől a mélységbe zuhantak. A felébredt kocsis érzékeny, de nem veszélyes zuzódásokkal menekült, míg az egyik ló kimult a helyszínén, a párja megnehéz sérüléseket szenvedett.

— **Felvételi üzlet megnyitás.** Haltenberger Béla kassai hírneves ruha-festő és gőzmosógár tulajdonos felvételi helyisége már megnyitott. Helyisége a Roth B. vaskereskedése mellett van.

— **Nagyszombeni földhitel intézet** kölesönt közvetítő ügynöksége törlesztési jelzőlog köreszőnőket nyújt oly előnyös feltételek mellett, amit semmi más intézet nem nyújthat. Megbízásokat elfogad és részletes utbaigazítással szolgál **Maár Béla** Széchenyi-tér 9. (Fénykép. műterem Jahász-féle ház).

Felelős szerkesztő: **Dr. Adriányi Béla.**
Főmunkatárs: **Majtényi Géza.**
Helyettes szerkesztő: **Roboz Hugó.**
Laptulajdonos: **Éhlert Gyula.**

HIRDETÉSEK.

Marx Email padlófénymáz

utólérhetetlen kiváló
minőségű padlókeze.

Egyedüli raktár Sátoraljaujhelyben:

Ifj. Klein Jakabnál

Eladó.

Zemplén vármegye Bodrogkeresztur község határában, a vasuti állomástól kb. egy kilométerre fekvő, jó kövel bíró, üzemben lévő kőbánya örök áron eladó avagy bérbeadó; területe 6 kat. hold 368 □. Ugyanott a községben eladó egy jó karban lévő, szolidan épült, masszív egy emeletes ház, területe vagyis beltelke 1 kat. hold 763 □-öl.

Értekezhetni lehet nagyméltóságu gróf Wolkenstein Oswald intézőségi hivatalával Bodrogkeresztur.

Zemplén-Ladmóczi Mész- és Agyagipar Részvénytársaság Sátoraljaujhely.

Ajánljuk a t. építő, építész és mészkereskedő urak szives figyelmébe az általunk kizárólag fával égetett, teljesen kőmentes

I. rendű

darabos meszet,

mely kiadós voltánál fogva az összes hazai termékeket felülmulja.

Levélbeli megkeresésre azonnal válaszolunk, távirati megrendeléseket elfogadunk.

Zemplén-Ladmóczi Mész- és Agyagipar Részvénytársaság.

Sürgőhycim: Mészársaság Sauerjehely.
Telefon szám: 32.

Eladó házak.

A Fő-utca 18. sz. és Kossuth Lajos-utca 7. sz. házak eladók. Bővebb felvilágosítást ad dr. Nagy Béla ügyvéd.

Világhírű jó s olcsó természetes ásványvíz!

Gróf Schönborn-Buchheim Károly beregmegei uradalmából

A luhi Erzsébet

gyógyforrás

Gyomor bajok elleni specificum.

Elsőrangú üdítő és asztali ital!
Egyenrangú a Giesshübner!

Polenai gyógyforrás

Elsőrangú diétetikus víz, legüditőbb asztali víz. Borral vegyítve kitűnő, tejjel vegyítve a legjobb nyálkaoldó szer. Egyenrangú a kronoldi vízzel.

Szolyvai gyógyforrás

Dr. Kélli, dr. Bókai, dr. Widder-Hoffer, dr. Than, dr. Irsai Arthur, dr. Fodor József tanár urak és számos orvosi tekintélyek nyilatkozatai alapján kitűnő sikerrel ajánlatik étvágytalanság és gyomormegbetegedéseknek.

Kitűnő ízű ital, igen üdítő víz!
Egyenrangú a bilini vízzel!

Vezérképviselet és raktár:

Berkovits Hani kereskedőnél

Sátoraljaujhely (Vöröskör épület)

zójének: Ausztriának a hozzájárulásával végre valóra vált.

A magyar államnyelvek a közös hadsereg kebelében való törvényes elismertetése a leglényegesebb vívmány, amelyet a 67-es politika inau gurálása óta Magyarország elérni tudott. Csak aki tudja, hogy Deák, Andrássy és a kiegyezési mű többi résztvevője micsoda verejtékes munkát végzett, hogy a magyar nyelvnek legalább egy talpalattnyi helyet tudjon szerezni a hadseregben, csak az tudja valójában felfogni annak a ténynek messzemenő közjogi jelentőségét, hogy kapunk végre egy olyan törvényt, melyben benne lesz a magyar nyelv elismerése és kapunk végre egy olyan törvényhozási precedenst, amelyet mindannyiszor diadalmasan fogunk érvényesíthetni, valahányszor a magyar nyelvet egy-egy újabb lépéssel akarjuk majd előre vinni.

Nyelvünk diadalmas érvényesülése egy olyan reform keretében történik, amely az egyesek közszolgáltatásait is lényegesen leszállítja, amennyiben a polgároktól nem három, hanem csak kétszázötven katonai szolgálatot követel. Olyan előny ez, amelynek értékét csak esztendőnk múltán fogja a magyar közvélemény megismerni. Akkor, mikor a nép a maga bőrén fogja tapasztalhatni ennek a reformnak pozitív előnyeit és amikor Magyarország gazdasági élete nap-nap után fogja tapasztalhatni, hogy mit jelent az, ha Magyarország munkás kezeit egy esztendővel előbb lehet majd a mezőgazdaság és ipar körében foglalkoztatni. Szószálhasogató ellenzékeskedés bizonyára talál majd ezeken az alkotásokon is kivetni valót. Emberi munka nincs gyarlóság nélkül. De azt még a legkonokabb ellenzéki koponya se lesz képes elhittetni a magyar néppel, hogy az a kormány, mely a két éves katonai szolgálatot hozza, rosszat akar vele és hogy az a javaslat, amely olyan helyet ad a magyar nyelvnek, aminőt az sohasem tudott elérni, nem a nemzet érdekeit szolgálja. A magyar közvélemény az utolsó években sokat tanult. Frázisok nem hatnak többé rá. És a reális igazságokkal szemben nem lehet meggyőzni többé ellenzéki ravaszkodással. A kormány verejtékes harcot folytatott Ausztriával és a magyar közvélemény most megállapíthatja, hogy a kemény harcokból a magyar nyelv diadalát és a magyar nép javát hozta haza. Ezt semmiféle ellenzékeskedés se lesz képes elhomályosítani.

HIREK.

A z ujhelyi tárlat. Mindenfelől nagy érdeklődés fogadja a tavaszi műkiállítást. Az esetet ujhelyi amatőrjei mind felvonnak és a tárlat sikere előreláthatóan impozáns lesz. Szombaton délelőtt 11 órakor nyílik meg a tárlat, mely naponként délelőtt 9 órától déli 1-ig és délután 3 órától este 7-ig lesz nyitva. A képek elrendezése már folyamatban van, de oly nagy a kiállítandó anyag, hogy a munka előreláthatóan az egész hetet igénybe fogja venni. Bejárási díj 40 fillér, állandó-jegy 1 korona s előre válthatók Landesmann Miksa s Szabó és Trócsányi könyvkereskedésében.

— **Dókus Gyula** kitüntetése. A király **Dókus Gyulát**, Zemplénvármegye alispánját 40 éves közszolgálatalkalmából diszteremmel tüntette ki. Signum laboris fideliter per akta: ez a mondat gyűrűzik végig a masszív aranyérmén, mely az önzetlen s a közjóért való munka legfelsőbb megbecsülését jelenti. A belügyminiszter a disztermet a következő sorok kíséretében juttatta Dókus Gyula alispánhoz: — Midőn e disztermet megküldöm, közpályán 40 évet meghaladó buzgalommal, kitartással és sikerrel teljesített szolgálatait a magam ré-

széről külön is elismerésemet nyilvánítom. — **Dókus Gyula** kitüntetése osztatlan örömmel találkozik a vármegyében és a lelke szerint való bizonyossága annak a magbecsülésnek, melylyel Dókus Gyulát valljuk a magunkénak.

— **Kitüntetett lelkész.** A király **Ihnačko Emil** gálszécsi gör. kath. esperes-plébánosnak, eredményes működése elismerésül, a **Ferenc József-rend** lovagkeresztjét adományozta.

— **Egyházi beszéd.** A sátoraljai ujhelyi izr. anyahitközség nagy templomában jun. hó 3-ikán, szombaton d. e. fél 11 óra körül a mázkir imát megelőzőleg dr. **Goldberger Izidor** rabbi magyar egyházi szent beszédet intéz a hívekhez.

— **A hegyaljai szőlők** A múlt hét néhány napon át hűvös, hideg időjárás volt a vármegyében s a gazdák alapos félelemmel néztek a szép tavaszi napoknak ezt a hirtelen megváltozását. Reggelenként a hegyeken a hőmérő a fagypontra szállt alá s indokolt volt a feltevés, hogy fagy érte a szőlőket. Meg kell állapítani, hogy kis fagy itt-ott valóban érte a szőlőt, a fagy által okozott kár azonban jelentéktelen. Komoly következményekkel csak az a jégeső járhat, mely a múlt héten zudult a tokaji határra. Egyébként a szőlők nagyon szépen hajtának s mindenütt, ahol a múlt évben jég nem volt, bő termést ígérnek. A jégvert szőlőkben, amelyek kellő gondozásban részesültek, türhető termés mutatkozik. Az elhanyagolt helyeken a fakadás is gyenge és termés is alig van.

— **Urkocsis versenyek Beregszászban.** A Beregvármegyei Urkocsisok Egyesülete most adta ki XIV-ik urkocsis versenyének feltételeit. A folyó évi versenyek augusztus 13 és 15-én lesznek, melyeknek nevezési zárata augusztus 8 déli 12 óra. Nevezni lehet ifj. **Fedák István** titkár urnál Beregszászban és augusztus 5-7-ig **Bárczay Sándor** elnök urnál Debrecenben „Bika szálló.” A két versenynapon 16 futam lesz, melyeknek díjazására a tiszteletdíjakkal együtt 20000 koronát fordít az egyesület. Az egyesület ezen legrégibb és legjobb vidéki urkocsis pálya teljes rendbehozatala érdekében a f. évben is minden lehetőséget megtesz, így kilátás van arra, hogy a folyó évi versenyek is minden tekintetben kitűnően fognak sikerülni.

— **Egyesített ügyvédi iroda.** Dr. **Grosz Dezső** és dr. **Berger József** sátoraljai ujhelyi ügyvédek irodájukat f. évi június 1-től egyesítették, az egyesített iroda helyisége a dr. **Grosz Dezső** Kazinczy-utcai házában van.

— **Fertőzött községek.** Az országos vész, a ragadós száj- és körömfájás nagyon lassu ütemekben szűnik. Ujabban Nagykaposon és Királyhelmeccen lépett fel járványszerűen, azonkívül a homonnai és bodrogközi, valamint a sátoraljai ujhelyi járásban is terjed a betegség. A tél folyamán mindenféle számos község volt fertőzve, azonban az itt-ott jelentkező tünetek mind amellet bizonyítanak, hogy nagyobb elterjedést nem vesz a betegség. Jelenleg Nagy- és Kisrácska, valamint Abara van fertőzve, ez utóbbi helyen azonban a zárfeloldás már folyamatban van.

— **Megszökött elmebeteg.** A helybeli Erzsébet kórház által családai ápolásba kiadott **Hajdu István** elmebeteg Rudabányácsról ismeretlen helyre távozott. Magas, középkorú, szőke férfi, magyarul beszél. Elfogátása iránt intézkedtek.

— **Elgázolt gyermek.** E napokban **Fábián Bálint** kocsis két lovas fogatával a Kazinczy-utcán, a **Lyócsa** féle malom előtt elgázolta **Mudrai András** cipészmeisternek Anna nevű 2 éves gyermekét. A kis leányt szülei azonnal orvoshoz vitték. Sérülése súlyosabb természetű. A kocsis ellen, akinek vigyázatlansága következtében történt az elgázolás, a rendőrség megindította a megtorló eljárást.

— **Ha nincs sorompó.** Takosány alatt egy vidéki fuvaros haladt két lovas szekerevel és elaludt. A meredek töltés egy helyén nagy kanyarulatban vezet át a sínpar s habár ott átjáró is van, sorompó felállításáról nem gondoskodtak. A kocsis aludt, a vezetés nélkül maradt lovak felmentek hát a töltésre és éppen akkor érték az átjáróra, midőn a vicinális vonat a kanyarulatból oda érkezett. A mozdonyvezető már nem segíthetett s a gép csodálatos módon nem gázolta el, hanem elütötte a lovakat, melyek szekereitől a mélységbe zuhantak. A felébredt kocsis érzékeny, de nem veszélyes zuzódásokkal menekült, míg az egyik ló kimult a helyszínén, a párja megnehéz sérüléseket szenvedett.

— **Felvételi üzlet megnyitása.** Haltenberger Béla kassai hírneves ruha-festő és gőzmosógár tulajdonos felvételi helyisége már megnyitott. Helyisége a Roth B. vaskereskedése mellett van.

— **Nagyszombati földhitel intézet** kölesönt közvetítő ügynöksége törlesztéses jelzálog köreszőnőket nyújt oly előnyös feltételek mellett, amit semmi más intézet nem nyújthat. Megbízásokat elfogad és részletes utbaigazítással szolgál **Maár Béla** Széchenyi-tér 9. (Fénykép. műterem Jahász-féle ház).

Felelős szerkesztő: **Dr. Adriányi Béla.**
Főmunkatárs: **Majtényi Géza.**
Helyettes szerkesztő: **Roboz Hugó.**
Laptulajdonos: **Ehler Gyula.**

HIRDETÉSEK.

Marx Email padlófénymáz

utólérhetetlen kiváló
minőségű padlókeze.

Egyedüli raktár Sátoraljai
ujhelyben:

Ifj. Klein Jakabnál

Eladó.

Zemplén vármegye Bodrogkeresztur község határában, a vasuti állomástól kb. egy kilométerre fekvő, jó kövel biró, üzemben lévő kőbánya örök áron eladó avagy bérbeadó; területe 6 kat. hold 368 □. Ugyanott a községben eladó egy jó karban lévő, szolidan épült, masszív egy emeletes ház, területe vagyis beltelke 1 kat. hold 763 □-öl.

Értekezhetni lehet nagyméltóságu gróf Wolkenstein Oswald intézőségi hivatalával Bodrogkeresztur.

Zemplén-Ladmóczi Mész- és Agyagipar Részvénytársaság Sátoraljai ujhely.

Ajánljuk a t. építő, építész és mészkereskedő urak szives figyelmébe az általunk kizárólag fával égetett, teljesen kőmentes

I. rendű

darabos meszet,

mely kiadós voltánál fogva az összes hazai termékeket felülmúlja.

Levélbeli megkeresésre azonnal válaszolunk, távirati megrendeléseket elfogadunk.

Zemplén-Ladmóczi Mész- és Agyagipar Részvénytársaság.

Sürgőhyczim: **Mészársaság Saujhely.**
Telefon szám: **32.**

Eladó házak.

A Fő-utca 18. sz. és Kossuth Lajos-utca 7. sz. házak eladók. Bővebb felvilágosítást ad dr. Nagy Béla ügyvéd.

Világhírű jó s olcsó természetes ásványvíz!

Gróf Schönborn-Buchheim Károly
beregmegei uradalmából

A luhi Erzsébet

gyógyforrás
Gyomor bajok elleni specificum.
Elsőrangú üdítő és asztali ital!
Egyenrangú a Giesshüllivel!

Polenai gyógyforrás

Elsőrangú diatetikus víz, legüditőbb asztali víz. Borral vegyítve kitűnő, tejjel vegyítve a legjobb nyálkaoldó szer. Egyenrangú a krondorfi vízzel.

Szolyvai gyógyforrás

Dr. Kéti, dr. Bókai, dr. Widder-Hoffer, dr. Than, dr. Irsai Arthur, dr. Fodor József tanár urak és számos orvosi tekintélyek nyilatkozatai alapján kitűnő sikerrel ajánlatik étvágytalanság és gyomormegbetegedéseknek.

Kitűnő ízű ital, igen üdítő víz!
Egyenrangú a bilíni vízzel!

Vezérképviselőt és raktár:

Berkovits Hani kereskedőnél

Sátoraljai ujhely (Vöröskőr épület.)

Már megnyílt

Haltenberger Béla

kassai ruhafestő, vegytisztító- és gőzmosó gyáranak

felvételi üzlete

Rákóczi-utca 1. sz. alatt, Roth Bernát vaskereskedése mellett.

1149/1911. vh. szám.

Árverési hirdetés.

A sátoraljaujhelyi kir. járásbíró-ság 1911. V. 778/2. számú végzése folytán Nagy Testvérek kassai cég 213 korona 80 fillér követelésének és járulékaiknak behajtása végett 1911. évi június 3 án délelőtt 11^{1/2} órakor Sátoraljaujhelyben, (külső határ) végrehajtást szenvedőnek a Köveshegy melletti házában elárverezem azon 630 koronára becsült ingókat, melyeket a sátoraljaujhelyi kir. járásbíró-ság 1910. Sp. I. 538/1. sz. végrehajtást rendelő végzése alapján a sátoraljaujhelyi kir. bíróság 1911. V. 778/2. sz. végrehajtási jegyzőkönyvben 1-2 tétel alatt lefoglaltam, u. m.: zongorát stb.

Sátoraljaujhely, 1911. évi május hó 17-én.

Rosner Imre, bir. végrehajtó.

Fördő megnyitás.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönséget értesíteni, hogy a kies fekvésű

Toronyai fürdőt

megnyitottuk és a közforgalomnak átadtuk.

Vasuti állomás Csörgő, honnan a fürdőbe kocsival 1/4 óra alatt lehet eljutni.

A fürdőigazgatóság.

Eladó házhelyek.

A Sátoraljaujhelyi Takarékpénztár az Erzsébet királyné-utcában lévő dr. Kossuth János-féle ingatlant parcellázta, ahol házépitésre igen alkalmas 292, 306, 323 és 339 □ területű parcellák eladók.

Bővebb felvilágosítást az intézet igazgatósága nyújt.

Zemplén vármegye közig. erdészeti bizottságától.

710/1911. k. e. b. szám.

Pályázati hirdetés.

Zemplén vármegyében lévő varannói m. kir. járási erdőgazdálkodás kerületében Homonnaolyka szkhelylyel szervezett **járásí erdőőri állásra** 400 (négy száz) kor. évi bérfizetéssel, 200 (kettő száz) kor. lakás, fa és ruha, 250 (kettő százötven) kor. utazási és 4 (négy) kor. irodai átalánnyal ezennel pályázatot hirdetek.

A javadalmazás havi előleges részletekben fizetnek. Pályázótól megkivántatik a magyar állam polgárság, fedhetlen előélet, legalább 24 éves életkor és hogy 35 évesnél nem idősebb, illetve ha 34 éven felüli egyén, az „Országos Munkás és Cselédpénztár“-nak már I. csoportbeli rendes tagja.

A hivatalos magyar nyelven kívül a tót nyelv ismerete is szükséges, mely hiteles okmányokkal igazolható.

Amennyiben erdőőri szakvizsgálóval bíró egyén nem pályázik, jó minősítéssel bíró kiszolgált katona-altisztek és csendőrök kérvénye is figyelembe lesz véve.

Zemplén vármegye közigazgatási erdészeti bizottságához intézett, egy koronás bélyeggel ellátott és sajátkezűleg irt kérvények 1911. évi július hó 1-éig a sátoraljaujhelyi m. kir. állami erdőhivatalhoz annál is inkább benyújtandók, mert a később érkezett kérvények nem fogadják figyelembe vételni.

Sátoraljaujhely, 1911. évi május hó 4-én.

Matolai Etele.

a közig. erd. bizottság h. elnöke.

Budapesti

terménynagykereskedő cég nyírvideki város terménybevásárló telepén gabona szakmában jártassággal bíró hivatalnoki állás azonnal betöltendő. Pályázók fizetési igényük mellett sziveskedjenek ajánlatukat beadni.

Czím a kiadóhivatalban.

A PERONOSPORA ELLEN

idejében permetezzünk

valódi Brixeni Kristály-Azurinnal mely jobb, biztosabb és olcsóbb védőszer mint a kékkő meszkeverék.

KAPHATÓ MINDENÜTT.

Kérjen ingyen-prospektust.

Magyarországi főraktár:

MOLNÁR M. és TÁRSAI

műszaki és mezőgazdasági cikkek nagykereskedése

Budapest, VI., Gyár-utca 21 g.

Rézkénpor, permetezőgép, borsajtó, zsák, ponyva, gépolaj, gépszij stb. legolcsóbb beszerzési forrása.

LEGUJABB SZERKEZETŰ

CZIMBALMOK

Schunda V. József

cs. és kir. udvari hangszer-gyáros hírneves gyármányaiból

állandó bizományi raktár

van

Werner Sárka

cimbalom-magániskolájában

Sátoraljaujhely, Deák-utca 3. sz. alatt

Igen kedvező részletfizetési módokat.

Vidéki megrendeléseket azonnal szállít.

286

B142

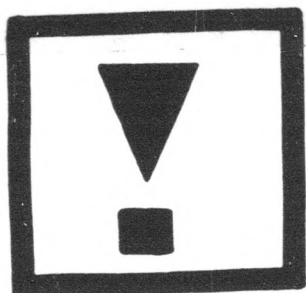
**ORSZÁGOS
SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR**

✱
**BIBLIOTHÈQUE
NATIONALE SZÉCHÉNYI**

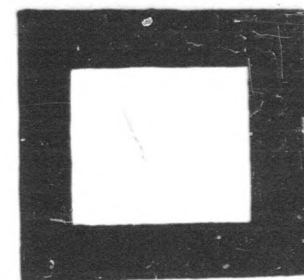
✱
**НАЦИОНАЛЬНАЯ
БИБЛИОТЕКА ИМ. СЕЧЕНИ**

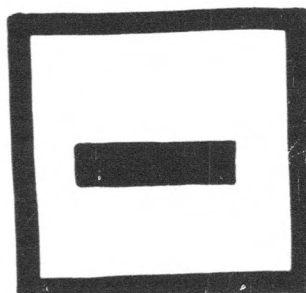
Az eredeti nehezen olvasható, a nyomás elmosódott, a hátoldal nyomása átüt, az oldal restaurálva.

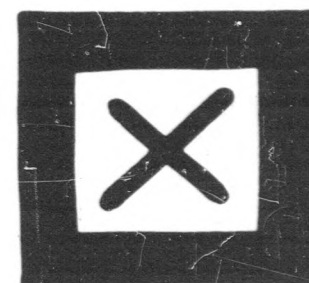
Az eredeti hiányos. /Részletes felsorolás a tekercs elején-végén található./

Az eredeti sérülése miatt a szöveg hiányos.

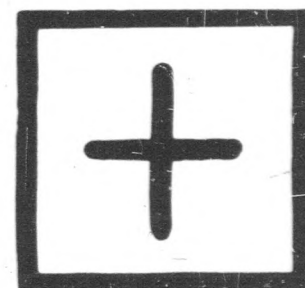
A hiányzó részek más könyvtár állományából vannak pótolva. /Részletes felsorolás a tekercs elején-végén./

Az eredetin tinta vagy ceruza aláhuzások, bejegyzések, tintafoltok találhatóak.

A tekercsben található hibás részek, esetleges hiányok pótlása.

Az eredeti színes

A befényképezett jelek a kötet felső részén, illetve a nyitás szerinti jobb- vagy baloldalon találhatóak.

AZ ESETLEGES PÓTLÁSOK A MŰ, A TEKERCSEK, ILLETVE AZ ÉVFOLYAM
VÉGÉN TALÁLHATÓAK.

Készült:

1971

március

FÉNYKÉPEZTE

VARGA